

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem Mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Katere ostre kmetijske postave nam je treba?

Po Dolenjskem, Notranjskem in Gorenjskem pritožujejo se kmetovalci kaj bridko o velikanski škodi, katero jim je napravil letos na pridelkih črv (ogere, podjed). Krompirja niso pridelali v mnogih krajih niti toliko, kolikor so ga posadili. Kar pa so ga dobili, je kaj malo ali skorej nič vreden, ker je ves razjeden. Od tod letošnja nezasišana visoka cena krompirja. Druga leta se je dobil za 33 k večem 40—45 kr. mernik, ali za 2 kr. kilogram krompirja. Letos je že zdaj po 1 goldinar mernik ali pa po 4 kr. kilogram. Kaj bode že do spomladi, ko bode čas krompir saditi?

Seno, otavo, posebno pa deteljo je poškodoval črv v mnogih krajih tako, da morajo gospodarji živino odprodajati, ker si je ne upajo čez zimo prerediti. Od tod prihaja nizka cena živine, katera bode pa do prihodnje spomladi še veliko bolj

upadla, kajti vsak bode hotel le prodati, nihče pa razun mesarjev kupiti. Koruza, žito, s kratka vsi poljedelski pridelki so bili tako po črvu poškodovani, da se tu in tam niti poznalo ni, kaj da je bilo na njivi sejano, oziroma sajeno. Da, slišijo se še celo pritožbe, da so črvi mlado sadno drevje, na novo zasajene ameriške vinograde ali deloma, ali pa tudi popolnoma uničili. Kako čudo, ako pri takih okolščinah v več krajih kmetije prodajajo svoje kmetije po slepi ceni ter se preseljujejo v Ameriko.

Prihodnje leto bode črv delal škodo še do sv. Ivana. Leta 1894. bomo pa imeli hroščev (kebrov) toliko, da bode vse črno in da bode gozdno, kakor tudi sadno drevje, da bodo še celo trte vse gole — brez listja. Ako se ne bodo leta 1894. hrošči v kar le mogoče veliki meri uničevali, bode leta 1895. in 1896. zopet toliko črvov v zemlji, da bodo kar vse uničili, kmetovalca ob pridelek pripravili in ga s kmetije pregnali. Po zdajšnji dotični postavi silijo se posestniki kmetijski, da hrošče, bolj ko mogoče uničujejo, kadar pride njih leto. Županstva, orožniki (žandarmi)

PODLISTEK.

Poduk o koleri.

Kako je posameznim živeti za časa kolere?

Vsakdo naj se pred vsem poduči, kaj je kolera, in kako je možno varovati se, da je ne dobimo. Iz tega bode sprevidel, da gosposka s svojimi ukazi in naredbami namerava le dobro: obvarovati državljane kolere. Prepričal se bode, da se je kolere varovati mogoče, ker se ista zatrosi edino le po glivicah iz želodca in črey obolelega človeka; ako taka glivica ne pride v naš želodec, je obolenje za kolero popolnoma nemogoče: Po zraku iz daljave se kolera ne širi.

Strah je povsod slab svetovalec. Radi tega ne beži pred kolero kar brezmiselno, ostani pri svojih navadnih opravilih. Neumni strah pred kolero jo najbolj širi.

Ljudi, ki so bežali pred kolero, ne sprejemaj

brez potrebe v svojo hišo; ako pa si to storil naznani precej gosposki, županstvu ter pazi na vse, kar je treba, da se kolera ne zanese.

Gostilničarji in drugi, kateri sprejemajo tujce, imajo v tej reči največo dolžnost, kakor smo vže prej omenili.

Ne zahajaj v hiše, kjer je kolera, ako te tje ne kliče dolžnost. Ako pa moraš v tako hišo, varuj se stranišča, ne jej in ne pij ničesa v istej hiši — izvzemši ravno kuhano. Ne zahajaj v kraje, kjer se shaja mnogo ljudij, sicer pa živi kakor po navadi.

Skrbi, da odpraviš v svojem stanovanju vse, kar je zdravju nevarno: pri stranišču, izlivu, gnojšču, smetišču itd.

Skrbi, da bodo vsi prostori čisti, suhi in svetli. Odpadki v kuhinji naj se nikdar ne mečejo po tleh, ampak spravijo naj se v zaprtih posodah, v katerih se lahko odpravijo. Ko se pometa, naj se skrbi, da se ne bode vzdigal prah

imajo nalogo, to je dolžnost, kmetovalce nadzorovati, jih priganjati, da hrošče nabirajo ter jih pokončujejo. Deželni odbor razpisuje v takih letih še celo nagrade za nabrane hrošče. Pa kakega vspeha je vse to? Skoraj čisto nič ga ni videti. Velika večina preprostega kmečkega ljudstva se vsemu temu le posmehuje, češ: kaj bodem hrošče obiral, ko so vže vse listje požrli! Koliko jih je med njimi, kateri niti ne verjamejo, da iz hroščev zopet črvi nastanejo; kar smešno, neumno se jim to zdi. In ako se jim reče: nabirajte hrošče in dobili boste za nje nagrado toliko od mernika, kaj odgovore na to? No, kaj družega, kakor: to se ne spleča, rajši grem v „tabrh“ (dnino), kakor pa, da bi po 20 kr. mernik hroščev nabiral. S kratka, naša sedajna hroščna postava je taka, da nam ni z njo nič pomagano, nič koriščeno. Za stran nje se lahko razmnože hrošči oziroma njih črvi tako, da nam skorej lahko v prilično prav malo letih store kmetovanje kar nemogoče: kajti kdo bode sejal, kdo sadil, da bi nič ne pridelal? Zato potrebujemo drugačne — veliko osrejšje kmetijske postave glede na uničevanje hroščev. Potrebujemo postavo, katera ne bode, kakor sedajna kmetovalcem na prosto voljo prepuščala, hočejo li hrošče nabirati in v koliki meri; marveč potrebujemo postavo, katera se bode glasila: vsak kmetovalec mora hrošče nabirati, ter jih svojemu županstvu za vsak goldinar pravega zemljiškega davka, katerega od svojega posestva plačuje, gotovo množino odračunati, na primer za vsak goldinar 25 litrov, sicer plača za vsakih neodračunjenih 25 litrov po 10 gold. kazni, ki naj jo iztirja po županu po eksekutivni poti. C. kr. davkarije naj bi izračunale posameznim županstvom, koliko hroščev, da mora vsak posestnik nabirati ter odračunati.

Glej, da se bode rabila za vse le čista, zdrava voda, ako ni take — rabi samo prekuhano.

Skrbi za snago sam pri sebi! Perila preminjaj pogostoma; telo si umivaj pogostoma, a vedno s čisto ali prekuhano vodo; a v reki ali skupnem kopališču se za časa kolere ne koplji.

Pazi, da si umiješ roke po umazanih opravilih; pazi, da bodo usta čista. Jako dobro vodo dobiš, za čiščenje ust, ako vržeš zrnice hipermangan kislega kalija (hypermangansures Kali) v kupico vode.

Živi zmerno, varuj se težko prebavljivih jedi, pazi, da si ne prehladiš želodca s pitjem mrzlih pijač, varuj se sploh prehlajenja: krepak želodec vže sam konča kolere glivice.

Kjer je kolera, tamo ne vživaj frišnega sadja, zelenjave, nekuhanega mleka, sirovega masla in sira. Ne vživaj, kar je prišlo iz okužene hiše. Jei kolikor mogoče ravno kar pripravljena jedila; ostanke hrani vedno le dobro zaprte.

Orožniki naj bi pa čuvali jako strogo, da županstva svojo dolžnost izpolnijo proti kazni, da sicer vsak župan iz lastnega žepa v občinsko blagajnico toliko uplača, kolikor je niso uplačali njegovi župljani. Ako se bode taka postava le par let strogo izvrševala, bomo ob hrošče in črve, drugače pa nikoli. Torej potegujmo se za to postavo!

Trtnica kmetijske podružnice v Novem Mestu.

Zadnjič smo na kratko omenili, da je sklenila kmetijska podružnica napraviti ameriško trtnico. K temu zaželenemu napredku pomogel je lep dobiček, katerega ima kmetijska podružnica od zadnje loterije.

Potreba ameriških trtnic — katerih je še vse premalo na Kranjskem — je tako očevidna, da jo ni treba posebej opravičevati. Saj si zamoremo naše vinograde ohraniti edino le s pridnim zasajanjem in cepljenjem ameriških trt. Kmetijska podružnica si smatra tedaj za eno svojih prvih nalog, preskrbljevati svoje ude in potem sploh gospodarje iz bližnje okolice z dobrimi sajenkami ameriških trt, katere je dosihdob še tako težko dobiti. Če tudi štejemo že precej ameriških vinogradov po sosednih krajih, so vendar le reznice in posebno pa še sajenke tako drage, da je strah. Res je, da dobimo od kmetijske šole na Grmu vsako leto na tisoče trt in zastonj, če prosimo za nje, in lahko smo hvaležni in veseli, da imamo tak zavod v naši sredi, vendar je potreba za trte tako velika, da smo časih prisiljeni, trte drugod naročiti. To pa prizadeva velike denarne stroške. Vzemimo le en ali drugi cenik v roke in prepri-

Ne pij v okuženem kraju nikakor vode, ako orezdvomno čisto, kakor ti je bilo vže prej povedano; ne pij preveč, sploh ne pij težé. Ako ti ni lahko dobiti vode zdrave, jo prekuhaj, preden jo piješ. Ker kolerina glivica v kislinah ne prospeva, zato je dobro vodo pomešati s kislim vinom. Limonada je tudi dobro, ravno tako ogljeno kislá voda, ako se je rabila zanjo res čista voda. Sicer pa si žejo ugasiš tudi ako vživaš nekoliko več kuhanih pijač.

Sicer pa je jako paziti, ako prebavljanje ni več dobro, ako pride zaprtje, griža . . . Če tu ne pomagajo brž lahka domača sredstva dieta, postelja, črno vino, ajbišev čaj itd. — pokliči zdravnika.

Kedor ima sumljivo grižo, naj ne rabi stranišča, ki služi drugim: Odpadki v tem slučaju naj se ne izlivajo precej v stranišče, ampak pomešani s pet odstotno karbolno stopljino (5% Carbollösung) naj čakajo 12 ur — votem še le naj se izlijeje

čali se bomo, da stane 1000 reznic po 10 do 30 gld. Sajenke pa stanejo celó 40 do 50 gld. In edino le sajenke zamoremo priporočati za nove nasade. Saj je uspeh zasajenja z reznicami povsod pomankljiv, ker se po navadi kakih 30 do 40 odstotkov vsajenih reznic ne prime. In koliko stroškov ne prizadeva zopetno podsajanje in prekopavanje vinograda, katerega smo komaj leto prej z velikimi stroški rigolali — ne gledé na to, da imamo v podsajenem vinogradu potem trte, ki so nejednake rásče in starosti? Uspeh zasaditve z reznicami je tedaj vselej nezanesljiv in zategadelj dražji brez ozira na to, da ne moremo reznice tako hitro cepiti in da nam sploh pozneje rodé.

Nove vinograde kaže tedaj zasajati vselej le s sajenkami t. j. ukoreninjenimi trtami ali bilkami. To uvidevajo čim dalje bolj tudi praktični gospodarji. Zategadelj postaja tudi potreba na sajenkah čim dalje večja, kar nam svedoči obila popraševanja po sajenkah, pa tudi lastne izkušnje.

Kmetijski podružnici je bilo tedaj na srcu ležeče, da pripomore tudi nekoliko kmetovalcem po svojih skromnih močeh do dobrih sajenk ameriških trt, ki naj bodo kolikor mogoče dober kup; in zategadelj si je oskrbela svojo trtnico, v kateri hoče vzgajati in pridelovati dobre sajenke po vzgledu enakih zavodov v drugih deželah. V ta namen vzela je primerno zemljišče, ležeče ob novi cesti blizu Novega Mesta za 10 let v zakup. Celo zemljišče méri 3324 m² (nekaj čez pol orala) za trtnico pa je za sedaj odmenjenih le 1100 m²; drugi del zemljišča se je oddal v podzakup. Na teh 1100 m² pridelovalo se bode do 30.000 sajenk najboljših ameriških trt, kakoršne oddaja tudi kmetijska šola na Grmu. Prostor za trtnico je prav ugodno izbran gledé zemlje in lege. Zemlja je kakor nalašč za to ustvarjena z ozirom na tukajšne razmere, ker je zadost rahlja za dobro ukoreninjenje trt. Pa tudi rodovitna je, saj je dovolj spočita in zaledinjena. V drugo je pa tudi lega kaj prikladna: trtnica bode le malo nagnjena, kar bode olajševalo njeno obdelovanje, in ker leži proti jugo-vzhodu, imela bode solnca dovolj. Ker leži na vzvišenem, zračnem in suhem kraju, ni se bati pred slano, toliko menj, ker se je ameriške trte sploh ne bojé! Bližnja Krka ji ne bode škodovala, celó koristila, če bi jo bilo o suši zalivati. (Drugače bi bilo seveda z lego poleg vode v nizkih in vlažnih dolinah.) Prostor je tedaj v vsakem oziru srečno odbran, in nadejati se je tudi enakih uspehov, kar je želeli v prid hirajočemu vinogradstvu.

Končno bodi še omenjeno, da se je letos prekopalo 550 m² in da se bode na spomlad zasaidilo na tem prostoru 15.000 reznic.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Pri nas v Avstriji se ne dá tajiti, da se nekako poživlja zavest, da smo kristijani; zavest, katere so se pred malo leti mnogi kar sramovali. Na čelu brezvernim liberalcem je bil dolgo naš Dunaj, ali sedaj ravno Dunaj vže kaže prav posebno sovraštvo gnjilemu liberalizmu. V mnogih krajih so bili vže zbori zavednih mož, ki povdajajo svoje krščanstvo. Ni se čuditi, da se pri tem hlačice tresejo njim, ki so bili krščanstvu od nekdaj nasprotni — judom! Se bolj veselo pa je to pri nas. Naš vrli narod se kaže od zadnjega slovenskega katoliškega shoda kar navdušen za svoje versko prepričanje. Ne da se tajiti: lepe zaupnice našemu vrlemu knezoškofu od vseh strani naše lepe domovine govore jasno dovolj. Možje Slovenci, le tako naprej brez strahu!

V državnem zboru je šlezijski poslanec, liberalni dr. Menger grozno robato zabavljal Čehom — imenoval jih je kar veleizdajalce. — Nepopisna je bila nevolja. Izrekla je temu kričaču grajo zbornica po svoji večini. — Naši liberalni Nemci bi radi dobili vso oblast v svoje roke — pa se kaže, da vendar še ne pojde lahko. Grof Tafe je obljubil, da se bode imenoval zopet minister za Česko. To je liberalce grozno razkačilo; njih minister Künburg je odstopil; sami pa ne vejo kaj bi. Najraje bi razbili Hohenwartov klub, v katerem so tudi naši Slovenci — pa se jim ne bo posrečilo. Kaj nam prinese prihodnost ne vemo. Ako se Mladočehi malo spamtujejo, je mogoče, da se ponovi stara večina; ali mogoče je pa tudi nasprotno — da liberalni Nemci pridejo popolnoma na krmilo — ker ti se dajo tudi malo „zglihati“, ako ne kaže drugače.

Tudi v Šleziji se morda polagoma razjasni za Slované — Čehé in Poljake. Poljaki so se jeli zadnji čas malo bolj brigati za tamošnje svoje rojake.

Madjari imajo nove ministre, ki obetajo ravno nasprotno gibanju pri nas: govore, da hočejo začeti boj s katoliško cerkijo, da vpeljejo zakon brez cerkve itd. Naj le poskusijo; doslej so imeli ti ošabneži boj le z družimi narodnostmi — sedaj dobé za nasprotnico še cerkev. Bomo videli kedo zmaga! Bog daj pa pred vsem pamet našim bratom Hrvatom, da vendar pošljejo kedaj v Buda-pešto poslance, ki bodo znali kaj več kakor samo kimati!

Kaj je novega po širokem svetu?

Nemčija se rada ponaša, kako je visoko olitana; ali glejte, nikjer se ne ravna z vojaki tako grdo, kakor ravno v tej državi. Celo z učitelji-vojaki delajo tako surovo, da je neverjetno. In vendar so še pri nas ljudje, ki komaj čakajo da

bi prišli pod pruske „udarce!“ — Tudi Nemčija potrebuje denarja — veliko denarja. Zato bi radi davke premenili tako, da bi visoki ljudje več plačevali. To bi bilo gotovo prav, in želeli tudi pri nas — ali nekaterim poslancem se dozdeva, da bode segala taka postava pregloboko, ker bi se začela po vladnej predlogi vže tam, kjer je letnih prihodkov 3000 mark. Prepričani smemo biti, da bi taki gospodje lažje plačali nekaj krajcarjev davka kakor kmet, ki ima le kacic 30—40 golderjev „čistega“ dohodka.

Na Francoskem imajo doslej vso vladno moč v rokah prostozidarji ali frajmavrerji. Ker pa se katoličani zadnji čas bolj in bolj spoprijaznjujejo z ljudovlado, zato se boje, da bi slednjič utegnili ti oblast nase potegniti. Radi tega prevdarjajo, kako bi ukovali katoliško cerkev. Cerkev bo pač trpela — a njih trud bode zastoj.

V severnej Afriki je umrl imeniten mož kardinal Lavižeri (Lavigerie). Ta visoki dostojanstvenik svete cerkve se je trudil prav posebno za misijone v Afriki in pa da se zatre kupčija s sužnji. Ustanovil je v ta namen posebno družbo „saharskih bratov“, ki so oboroženi in imajo obdelovati zemljo v puščavi Sahari, pa bojevati se zoper trgovce, ki kupčujejo z ljudmi. Bati se je, da bode po njegovej smrti ta človekoljubna naprava prenehala.

Piše se nam:

Iz Novega Mesta. — Občinski zastop je imel zadnji petek 25. novembra sejo. Ob tej priliki tudi povemo, da ima redno sejo vsak petek v mesecu.

Vstreglo se je nekaterim prošnjam mestnih ubozih za podporo; nekaj pa se jih je moralo odbiti.

Okrajna bolniška blagajna je prosila, naj bi sprejemalo Mesto bolnike-delavce v svojo bolnišnico. Uvaževaje, da je bolnišnica samo za Mesto po ustanovi, da ima jako malo prostora, da pa utegne pomladi, ko se bode delala železnica še v večji meri kakor doslej biti mnogo bolnikov, je bil mestni zastop primoran prošnje ne uslišati.

Vzame se dalje na znanje sporočilo županstva, da je novi drevored — šetališče proti kolodvoru — urejen s tem, da je vse plačano in na Mesto prepisano. Skrbelo se bo še, da se različne parcele spravijo pod eno vložno številko.

Mestno delegirano sodišče je poprašalo mestni zastop, bi li isti ne hotel podpirati napravo nove ceste od tega sodišča, do cerkvene ulice? Ker bi ta cesta bila jako rabna ter služila tudi Mestu v olupšavo, se je izrekel mestni zastop, da je pripravljen podpirati ta načrt.

Gledé na boljšo razdelitev in razvrstitev sejmov, katero zahteva vlada, se je sklenilo, naj se županstvo o tej reči pogovori s sosednimi občinami in domačimi trgovci. Tudi naj napravi na sejmišču ograje za živino, kakor se to zahteva.

Dilančeva ustanova se je podelila dvema proslil-kama, ki ste se to leto omožili.

Slednjič se je ukrenilo potrebno gledé na neko tirjatev ubožnega zaklada, katero taji dotični dolžnik.

Kar se tiče zgorej omenjene bolj razdelitve sejmov po Dolenjskem, dostavimo, da je res jako potrebna. Bilo bi v korist nam, pa tudi sosednim občinam v hasen. Sedaj se zgodi, da sta po dva, trije, da je celo pet sejmov eden in isti dan v krajih, ki niso daleč vsak sebi. Nasledek je potem, da je povsod precej stroškov, a jako malo trgovine. Ravno tako se sedaj pa tudi zgodi, da dalje časa ni nobenega sejma, kar jih je bilo včasih preveč ob enem.

Iz Novega Mesta. — Preširnov koncert, katerega je priredilo „Dolenjsko pevsko društvo“ pod vodstvom g. V. Tučeka dné 26. novembra 1892. bil je jako dobro obiskovan ter se tudi v občo zadovoljnost izvršil. Pelo se je precizno in prednašanje je bilo vsestransko povoljno. Gospica Ida Vidic je nastopila ta pot v prvič kot solistinja na našem odru. Bili smo z njo prav zadovoljni. Lep glas ima v vseh legah, poje lepo naravno, brez vsake prenapetosti, le nekoliko boječnosti jej je še premagati, kar stori pa čas. Gospica Ema Pauser je igrala na glasovirju svojo točko povoljno, in pokazala lepo muzikalično nadarjenost. Izmed zborov odlikoval se je najbolj Foersterjev „Ah ni li zemljica krasna“. Ženski triglasni zbor Lisinskega Veselje mladosti, je pač nerodna skladba, a rešile so jo gospice s finim prednašanjem in krasnimi glasovi. Moški zbor je bil čvrst in krepak ter gre posebno solistom čast igledé prednašanja. G. Ign. Hladnik je spremljal solistinjo g. Vidičovo, in potem ženski zbor, ter je to izvršil s se svojo znano spretnostjo. Zatorej želimo, da bi nam „Dol. pevsko društvo“ še mnogo tako prijetnih večerov napravilo.

Iz Valtevasi novembra meseca. — Ni še dolgo temu, kar je tukaj neki fant z nožem nevarno zabol svojega tovariša radi malenkostnega prepira; kar je ubelil nekdo pred farovžem stojiča drevesa; kar so pri Vintarji ježice pokradli, vže je vrgel hudobnež v neko tukajšnjo hišo pol kilograma težak kamen v okno v trenutku, ravno ko se je mislil hišni gospodar z družino k počitku podati. Zadnje hudodelstvo je baje podkupljeno, ter se je zgodilo iz maščevanja; hudobnežu so menda vže na sledu. Komaj se je zadnje hudodelstvo nekoliko pozabilo, vže so tatje prodrli zid v Straži v dve zidnici, ter pokradli vino. Ubog kmet, imaš vže tako slab pridelek in še to, kar ti je Bog določil za trudopolno delo — odneso ti tatje.

Stariši tožijo, da so letine slabe, da jih tare mnogo družih nadlog, vendar pa njih sinovi pijančujejo po cele noči po gostilnah, da od poznega večera do zaranega jutra ni konca kričanja. Ako si pogledaš natančneje to nadepolno družčino, zapazil bodeš v njih sredi celó može, za katere bi bilo bolje, da bi ostali doma pri obilni družini, ter kupili stradajočim kruha. Od kod tedaj za ponočevanje potrebni denar? Stariši ga nimajo — vino je pa zelo drago. — Vzame se, kjer se more vzeti. Temu celemu okraju škodujočemu tihotapstvu pa ne bode preje konca, kakor da se vsak pošteni potruži na to paziti, da pridejo malopridneži strogi pravici v roke, ter da ona potem loči ljuliko od pšenice.

Domače vesti.

(Svarilo.) Dolenjcem in sploh Slovencem, kateri mislijo potovati v Ameriko, bodi priporočeno naslednje svarilo: Prevoznje družbe v Bremeu ne sprejemajo več potnikov za III. razred (Deck); ker tem potnikom je odkazala ameriška vlada kvaranteno (t. j. dvajset

dni morajo čakati na ladiji, predenj jih pusté na suho.) Družbe radi tega ne sprejemajo potnikov drugače, kakor da se vozijo v II. ali I. razredu. Dalje mora imeti vsak izseljenec, kadar stopi v Ameriki na kopno, 10 dolarjev, t. j. 25 gld. našega denarja. Mnogokrat se tudi zgodi, da morajo ljudje po več dni čakati v Bremenu, in tam morajo plačati vsaki dan 3 marke (1 gld. 80 kr. našega denarja) za hrano in stanovanje brez vsacega ugovora. Z malo denarjem toraj ne gre potovati v Ameriko; pa tudi varovati se je raznih agentov, kateri ljudi v vozovih za živino odpošiljajo, da-si so plačali za III. razred.

(Naše blage gospe) so po prizadevanju gospoj Slanc in Poljanec zopet letos nabrale lepo svoto novcev, da bode Miklavž mogel prinesiti 24 siromaškim otrokom tople zimske obleke. Naj bodo prepričana blaga srca, da jim bode Gospod poplačal trud!

(Pozor na Miklavžev večer!) kateri bode letos jako zanimiv in sicer 5. t. m. v prostorih „Narodne Čitalnice“. Začetek točno o polu 8 uri. Darila naj se oddajo do ponedeljka, dné 5. t. m. popoldne pri g. Virantu.

(Narodna čitalnica v Novem Mestu) imela bode svoj redni občni zbor v soboto dné 10. decembra t. l. ob 8. uri v lastni dvorani. Dnevni red: 1. Iago or predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo knjižničarja. 5. Volitev novega odbora. 6. Posamezni nasveti.

Odbor.

(Dolenjsko pevsko društvo) ima svoj letni redni občni zbor v saboto dné 10. decembra ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ sè sledečim vzporedom: Poročila odbora, volitev novega odbora in posamezni nasveti. K mnogobrojni udeležbi vabi vse člane

Odbor.

(Zima) pritisnila je letos kmalu in ljuto, da-si imamo do sedaj le prav malo snega. vendar pa je vže nekaj dni zelo mraz, da so stoječe ali bolj počasi tekoče vode zamrzile. — Vremenski prerok za letošnjo zimo prerokujejo dolgo ostro zimo. — Naši mlinarji zelo tožijo radi vodé, ker ne morejo mleti. — Učenjaki pa pravijo, da ako bode zima ostra in suha — poginili bodo kolerini bacili in nemamo se je batí potem spomladi!

(V Mokronogu) se je dné 27. novembra t. l. osnovalo bralno društvo. V društveni odbor so voljeni in sicer: predsednikom: g. Viktor Rosina. c. kr. notar; predsednika namestnikom: g. Janez Virant, župnik; tajnikom: g. Jože Rohrmann not. kandidat; blagajnikom: g. Karol Šašelj posestnik. pek in krčmar; arhivarjem: g. Ivan Splihal c. kr. davč. urada adjunkt. Odbornikom: gg. Franc Penca mlajši, poslovodja, Adolf Pfefferer c. kr. okrajni sodnik; namestnikoma; gg. Edvard Bohinec učitelj in J. sip Pogačar, c. kr. kancelist.

(Ponižna prošnja!) Lepo se prosi, da najtisti, ki je koc rujave (kavine) barve s precej širokimi rudečimi črtami na koncih, vzel vže v mraku v Zatičini iz hleva v gostilni „Poličanski“, da ga ravno tje nazaj prinese sam, ako tega ne stori, bo osramoten.

(Nesreča.) V svojem vodnjaku je utonil pretečeni ponedeljek Anton Vidmar, posestnik v Plešah v okraju žužemberskem. Ko vleče z vedrom pitne vode iz vodnjaka, se mu izpodrsne, prevaga se in pade v vodnjak. Žena njegova, vsa vznemirjena, da moža ni od vodnjaka, gre gledat, zasliši še malo pljuskanje v vodnjaku, pokliče sosedov in ti potegnejo vên že mrliča.

Pripeljali so ga v mrtvašnico v Hinje. — Rudar Franc Rejec v Idriji pride v ponedeljek po noči ves pijan v hišo posestnika Franca Kogoj, v temni veži zaide in pade po stopnicah v klet tako nesrečno, da vsled tega drugi dan umrje. — Posestnik Janez Selak iz Griča pri Novem Mestu je 18. novembra s svojimi tremi sinovi in z enim hlapcem sekal v gozdu hrastov les. Pri tem zadene velika veja posekanega hrasta 20letnega sina Alojzija, da vsled ran umrje.

(Nesreča na železnici.) Dné 23. novembra se je prigodilo v Zagrebu na državnem kolodvoru grozna nesreča. Ključavničar Vincenc Trebežnik, doma iz Krškega, 20 let star je zapenjal med premikanjem vagone. Trebežnik je opravljal ta posel vže v mraku; tu sta ga zadela dva vozova tako nesrečno, da je precej umrl.

(† Andrej Komel p. l. Sočebčan) je umrl v Gradcu kot major v pokoju. Bil je to mož, na katerega sme biti ponosna slovenska domovina. Da-si se je pospel visoko v vojaške časti, vendar ni nikoli pozabil, da je Slovenec; ponašal se je s tem — pa tudi celo pisal slovenski. Za naše slovanske vojake imamo od njega 16 malih knjižic. Rojen v Solkanu pri Gorici od pobožnih slovenskih starišev, se pa tudi ni nikdar sramoval vere katoliške — ampak kazal se je v besedi in dejanju res moža — vojaka, Slovenca in katoličana. Blag mu spomin!

(Cerkvena glazba) Čvetero božičnih pesem za samospev, mešan zbor in spremljevanjem orgelj, zložil Ign. Hladnik, op. 18. Prodaja „Katol. bukvarna“ v Ljubljani in J. Krajec v Novem Mestu. Cena 40 kr. Kakor vsa Hladnikova dela, so tudi te četiri božične pesmi melodijozne. Spremljava orgelj pri samospevih je lepa, v splošnem je zadet božični značaj. Zatorej bo s tem delom vsem cerkvenim zborom zelo vstreženo.

(„Drobtinice“.) 26. letnik ravno kar razpošilja svojim članom „katoliška družba“ za Kranjsko. Marljivi g. dr. Lampe nam je podal tu zopet lepo knjigo, ki bode storila mnogo dobrega. Da bi se le pridno prebirala. V sebi pa ima ta letnik sledeče: 1. nadaljevanje spisa: Duh sv. Frančiška, 2. življenje pis kanonika g. Franca Kramerja, kakor ga je popisal sam, 3. Beseda o prvem slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani, 4. Sveta suknja Jezusova v Trieru na Nemškem in slednjič različne pesni in pa imenik članov kat. družbe. Petero lepih slik kinča knjigo. Slovenci, sezite po njej!

(Missale Romanum,) molitvena knjiga iz znane trvdke Pustet je ravno kar izšel na svitlo v prav ličnej novejši izdaji. Dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani s „proprijem“ za vsako škofijo, za katero se želi.

Razne vesti.

* (V Petrinjah pri Kozini) v Istri je Metlika ubil svojega očeta. Sprl se je z očetom, udaril ga po glavi. Nesrečnež je bil v sv. olje dejan, potem pa je umrl.

* (Judje v Avstriji) Razni listi poročajo časih v velikanskih vspehih, s kakoršnimi se lahko ponašajo judje v Avstriji. Na Dunaju samem živi že 120.000 judov. Na vseučilišču sta med petimi dijaki dva juda, ravno tako tudi v gimnazijah. Največ javnih neredov in štrajkov provzročajo judje se svojim oduštvom. V Galiciji imajo vso trgovino židi, isto tak

je tam že 70% zemlje v njihovih rokah. Na Češkem je pokupil pred kratkem Rotšild 60 posestev od čeških rodbin. Posestva Rotšilda so osemkrat večja, nego ona cesarske rodbine. S takim vspehom ponašajo se židi tudi na Ogrskem. Jud Popper ima v svojih rokah polovico komitete (okraja) Nitre ter je ob enem pokrovitelj 54 farâ. Tudi tisek se nahaja ves v židovskih rokah. Dve tretjini avstro-ogrskih časopisov izdajajo judje, polovica dopisov v znanem „Correspondenzbureau“ prihaja iz židovskih rok. Srečna Avstrija!

* (Na Ruskem) so napravili jako ostro postavo zoper oderuhe in sicer je določeno največ osem in pol odstotkov jemati od sto. Tudi ako se bode prišlo na sled, da se obresti, katere bi bile čez postavo, kar h glavnici pripisane, bode tudi kaznivo in to jako občutno. — Pri nas imamo tudi slično postavo, toda naši oderuhi si znajo dobro pomagati na različne načine, posebno jim ugajajo menjice v njih namen. Oderuštvo radi te postave ni pri nas niti odpravljeno niti omejeno in tako bode najbrže tudi na Ruskem.

*(Boj Francozov proti Dahomejcem) je, kakor listi poročajo, končan in so bili ti prav dobro tepeni od Francozov. Dahomej je v Afriki in so ti ljudje grozni barbari; kraljevo palačo so s človeškimi glavami okraševali in so bili prave zverine v človekeji podobi. Čudno pa je bilo pri teh bitkah, da so jim celó „kulturni“ Nemci v pomoč bili — barbarjem. Francoski general je ujel tri — Nemce, katere je dal ustreliti, na bojišču je našel tudi puške nemških tovarn. Ta čin pač ne kaže toliko razupito in hvalisano „kulturo!“

Loterijske srečke.

Gradec	19. novembra	45	3	74	28	03
Trst	12. „	01	47	7	21	4

(250)

Tužnim in potrtnim srcem javljamo vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da nam je naš ljubljeni sin

Rajmund

v soboto, dné 19. t. m. po mučni bolezni v 5. letu svoje dôle v Gospodu zaspal.

Franc in Ana Božič.

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja med boleznijo našega nepozabljivega sina, oziroma brata, gospoda

Jakoba Klinc-a

za častno spremstvo k zadnjem počitku, izrekajo čast duhovščini, žužemberskim pevcem in sploh vsem blagim spremljevalcem svojo najtoplejšo zahvalo.

Žužemberk, dné 28. novembra 1892.

(252)

Žalujoča rodbina.

Knjigovezna dela

vsakoršne vrste prevzema in izdeluje po primerno nizkih cenah

Janez Krajec,

v Novem Mestu.

Iz krasne Gorenjske odhajaje v milo mi Dolenjsko, kličem vrlim Gorenjkam in Gorenjcem: „Vsegamogočni Vas ohrani“ in krepki „živeli“. — Posebno pa za blagor mesta Radovljice unetemu g županu A. Robleku krepki „Na zdar“.

Edmund Soklič.

(248)

c. kr. davčni adjunkt.

PEPEL

kupuje vsako množino po 25 kr. navadni mernik, grajsko oskrbnitvo Ruperč Vrh.

(243—1)

Službo išče.

Podpisana, poštena, z dobrimi spričevali, želi priti v špecerijsko prodajalno, ali pa h peku v službo, naj bo v mestu ali pa na deželi. Pismeno sporočilo na

Amalijo Plantan,

(27-2)

hš. št. 58 v Novem Mestu.

(241)

Mlin in žaga

na reki Kolpi v Prelesju z šestimi tečaji, štirimi stopami se takoj proda ali pa v najem odda. Dalje hiša v jedno nadstropje obstoječa iz štirih sob in kuhinje, dveh kleti in hleva. Vse je še v dobrem stanu; proda ali v najem odda se le radi bolezni in starosti posestnika. Več se izve pri luriju Schnellerju štev. 13 v Prelesju, pošta St. Trg pri Poljanah, okraj Črnomelj.

Bika

muricodolskega plemena, kateri je močne in pravilne postave, poldrugo leto star, in sploh za pleme sposoben, kupi takoj mesto Metlika. Prodajalci naj svoje ponudbe pismeno ali pa tudi ustmeno županstvu v Metliki naznanijo in tudi za ceno povejo.

Metlika, dné 10. novembra 1892.

Ferdinand Salloker,

(238)

župan.

Pripravna darila za Božič in Novo leto

(254—1)

priporoča

Gustav Forgacs,

zlatar v Novem Mestu

 ravnokar novodošle stvari v zlatu in srebru

najboljše vrste alpaka in kina srebro, srebrne nože in vilice ter drugo namizno srebrnino.

 Vsa v mojo stroko spadajoča popravila napravim natančno in vestno po primerno nizki ceni.

Služba se odda.

V trgu Mokronogu je z novim letom 1893 oddati služba organista in crkvenika, ako bi se oglasil zmožen prosilec, zna dobiti tudi službo občinskega tajnika. Poizvedbe in prošnje sprejema

Janez Virant,

(259—1)

župnik.

V najem se odda za eno leto

posestvo pri Pulji nad Toplicami (pred mostom) obstoječe iz hiše, hleva, svinjaka, kovačnice in travnikov, z njivami in stelnico. Več se izve pri gospodu

(260—1)

Jože Šuštersiču v Toplicah.

Naprodaj je radi selitve pod ugodnimi pogoji skoraj čisto nov

harmonium

iz znane firme Al. Hugo Lhota na Dunaji. Več se izve pri uredništvu „Dol. Novic“.

(246)

Pošteno dekle,

katero zna nekoliko kuhati in je vaječ hišnega reda in snage, se sprejme takoj za hišno pri posestvu na samoti. Več pove vredništvo „Dol. Novic“.

(244)

Za Miklavža in Božič!

Podpisani naznanja slav. občinstvu, da bode imel tudi letos vsakovrstne sladčice kandite in pomeranče naprodaj.

Božidar Salloker.

(247—1)

trgovec, Novo Mesto, Veliki Trg.

Lovski pes in psica,

katera sta dve leti stara, bele barve, istrijskega plemena, sta naprodaj, kje. pové opravištvu „Dol. Novic“.

V najem se odda žaga,

katera je še v prav dobrem stanu in blizu Dvora. Natančneje se izve v Pehaničovem mlinu v Žužemberku.

(251—1)

Anton Turk,

knjigovez,

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 8

priporoča svojo dobro vrejeno knjigoveznico za vezanje knjig, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela. — Dalje ima tudi naprodaj sledeče knjige iz lastne založbe.

Andrej Hofer, verni popis njegovega življenja in njegove znaške smrti v Mantovi l. 1810. S podobo. Cena 14 kr.

Princ Evgen Savojski Z barvano podobo 20 kr. Hedvika, banditova nevesta. Povest. Spodoba 20 kr.

Štiri povesti za slovensko ljudstvo. Cena 20 kr. Srečolovec. Povest onim, ki si na tujem iščejo

domú, zlasti njim, ki tišče v Ameriko. Cena 20 kr. Sv. Notburga in popis življenja sv. Heme, kne-
ginje slovenske, s pripovedko o zvonu v blejskem jezeru. Z barvano podobo. Cena 18 kr.

Cvetina borogradska. Z barvano podobo. Ilustro-
vana izdaja. Cena 40 kr.

Pravljice. I. zvezek. Cena 20 kr. Ave Marija. Z podobami. Cena 10 kr.

Božja pot Matere Božje na Bledu. S podobo. 10 kr.

Založba raznih slovenskih spisov, kakor n. pr.: „Tisoč in ena noč“, „Kristof Smida“.

„Narodne biblioteke“; potem imam tudi v svoji zalogi vže izdelane molitvene knjige, trgovina

papirja in raznovrstnega pisalnega orodja.

 Vnanja naročila, kakor tudi za vezanje knjig, se točno in po najnižji ceni izvršujejo.

Oglje na prodaj.

Logarski urad nove tovarne na Gorjancih prodaja oglje in sicer kolikor časa bode zaloga dopuščala; dobiti ga bode vsako sredo in saboto od ogljarskega skladišča po 14 kr. mernik.

Mestni mlin

se daje v najem. Več se izve v občinski pisarni Novomeški.

(230—3)

Na prodaj

sta dva lepa konja, dve molzni kravi in čvetero telet. Tudi nekaj poljskega orodja. Več se izve v župništvu v Podzemlju.

(240—2)

Kmetijska šola na Grmu išče dva poštena hlapca, volarja in jednega kravarja. Nastop službe ob novem letu 1893.

Kdor bi hotel tako potrebni

Hôtel v Novem Mestu

zidati, bil bi kaj pripravi kraj ob koncu mesta proti železnici, na razpotju cesarske in okrajne ceste. Na pol dozidana hiša za to pripravna se stavi v ponudbo. Več o tem pové opravištvu „Dol. Novic“.

V Bajnofu pri Rudolfovem

je naprodaj šest lepih krav po jako nizki ceni. Tri bodo kmalu teletile.

(237)

Prodajalka

se išče za prodajalnico v Novem Mestu. Kje pové opravištvu „Dol. Novic“.

(242)

IGNACIJ ŽARGI

(„Pri nizki ceni“.)

v Ljubljani, Sv. Petra Cesta št. 4

priporoča svojo izborna zalogo modnega, manufakturnega in kramarskega blaga, raznovrstnega perila: srajc, predpasnikov itd., blaga za krojače in šivilje. Velika izbira zimske potrebščine kakor: nogovic, volne, volnate robce, rokavice itd.

(211—2)

Vzorci (muštri) brezplačno.

Prodaja drv in oglja.

Logarsko oskrbništvo grajščiné Gradac (pri Metliki) naznanja, da ima v svojih gozdih Padeš pri Birčni Vasi gabrov les za kurjavo 1 meter (1 meter dolga) prve vrste po 1 gld. 15 kr., druge vrste po 1 gld. na prodaj, v gozdih Peščenik pa ima bukovna drva 1 meter (po 1.40 m. dolga) po 1 gld. 10 kr.

Tudi prodaja v Peščeniku oglje iz bukovnega lesa po 30 kr. hektoliter. Večjim naročilom se radovoljno dovoz v Novo Mesto preskrbi.

Iščejo se tudi razpečevalci, katerim se po dogovoru daje popust. Vsa naročila in vprašanja sprejema in odgovarja

logarsko oskrbništvo, grajščina Gradac.

Občinski sluga,

kateri je zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se takoj sprejme v občini Krški. Doslужeni vojaki samskega stanu imajo prednost. Plača je 25 gold. na mesec, službena obleka in prosto stanovanje v občinski hiši. Prošnje naj se pošljejo na županstvo Krško do konec novembra 1892.

Karl Schener,

župan.

(231—3)

Fran Čuden,

urar,

preje J. GEBA,

v Ljubljani, Slonove ulice štev. 11,

se priporoča in uljudno vabi preč. duhovščino in slav. občinstvo na ogled svoje velike izborne zalge najraznovrstnejših žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stojalom in ur budilnic (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omarih, raznovrstnih verižic, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinejše nikelnate ure	od gld.	4:20 do	6.—
„ srebrne ure s ključem	„	7:50	10.—
„ srebrne remontoir-ure	„	7:50	12.—
„ iste z dvojnim oklepom	„	9.—	18.—
„ zlate ure za dame	„	16.—	35.—
„ zlate ure za gospode	„	24.—	130.—

Budilke po gld. 2:80, fine, garantirane po gld. 3:40.

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa eno leto jamčim. — Cenjeni naročniki se morajo prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim (laun), vzlic temu, da prodajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo. — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto.

(215—4)

Ilustrovane cenike pošljem na zahtevanje po pošti brezplačno in poštne prosto.